קונטרס

נתיבות לבי

The Ways of My Heart

מיוסד על שיעוריו של

ר' דוד שטיימאן שליט"א

ונח מצא חן

פרשת נח

נתיבות לבי

נתיבות לבי · סדרה שבועית

בס"ד

The Ways of My Heart — **נתיבות לבי**

מאמר שבועי · מיוסד על שיעוריו של ר' דוד שטיימאן שליט"א

אודות הגליון

נתיבות לבי — מאמר שבועי באמונה, בבטחון ובעבודת ה', מיוסד על שיעוריו של ר' דוד שטיימאן שליט"א בדרכו של **הנתיבות שלום**.

אודות המחבר

ר' דוד שטיימאן שליט"א מוסר שיעורים באמונה, בבטחון ובעבודת ה' בדרכו של **הנתיבות שלום**, וקרוב לשני עשורים משמיע את תורתו — באנגלית וברוסית — לתלמידים ולקוראים בכל העולם. לימד בישיבת אור שמח, וכיום מלמד בישיבת תורת דוד, שתיהן במונסי אשר בניו יורק. מחבר הספר **נתיבות לבי**.

נתנדב לכבוד הולדת הנכד

לר' אליעזר בן חנה חיה

יזכה לרוב שמחה ונחת עם כל משפחתו

לרפואה שלמה

חנה חיה בת גיטל

נתנדב השבוע להצלחה בפרנסה

אהרן יהודה לייב בן מרים בידא · אהרן בן ציפורל

לרפואה שלמה

פייגא בת ויטא · אמונה לאה בת חנה

להקדשת גליון — לעילוי נשמת, לרפואה שלימה, להצלחה, או לכבוד שמחה — או לקבלת המאמר מדי שבוע, נא ליצור קשר:
thewaysofmyheartarticle@gmail.com · (845) 459-5856

© 2026 · ר' דוד שטיימאן · כל הזכויות שמורות.

ונח מצא חן

מציאת חן בעיני ה' — על ידי הדברים הקטנים

כתוב בתורה (בראשית ו:ה-ו): "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום. וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ, ויתעצב אל לבו".

והקשה בספה"ק נתיבות שלום זי"ע: כיצד אפשר להבין פסוק זה? דהנה אצלנו מובן מה היא חרטה ומה הוא צער. אבל הלא כשברא הקב"ה את עולמו אמר עליו "כי טוב", והלא הוא יודע מה שהיה ומה שהוה ומה שעתיד להיות! ואיך יתכן שעתה "וינחם ה'" על מה שברא?

העולם נשאר "כי טוב"

ומבאר הנתיבות שלום זי"ע, שפשוטו של דבר הוא שאדם הראשון הביא קללה על הארץ. הארץ היתה טובה, והוא שהביאה למצבה של עכשיו, עד כדי כך שהעולם לא היה יכול להמשיך ולהתקיים כמות שהוא.

אמנם יש כאן לימוד גדול בשבילנו. פעמים רבות אנו רואים כמה רע יש בעולם, ונדמה לנו שאין בנו כח לעמוד כנגד היצר הרע. ואומר הנתיבות שלום זי"ע שאין הדבר כן. הקב"ה ברא את העולם כולו "כי טוב", ויש בו כל כך הרבה טוב, עד שהפגם שפגם אדם הראשון אין בו כדי להתגבר על האדם. ובכל פעם שאנו אוכלים ושותים ומברכים, אנו מסלקים את הפגם הזה מן העולם, וניתן בידינו לסייע בתיקונו. וזהו רצונו של הקב"ה.

מדוע החוב מוטל עלינו?

אמנם כאן נשאלת שאלה קשה: מדוע כולנו אחראים למה שעשה אדם הראשון? דלכאורה, אם אדם אחר טעה, מדוע עלינו לתקן?

והנה ידוע שאדם הראשון היה כולל בתוכו את הכל, וכל הנשמות שהיו עתידות לבוא לעולם היו חלק ממנו. ונראה לומר בזה דבר, ואולי אני טועה.

איתא בגמרא (חולין קלט:): "המן מן התורה מנין? 'המן העץ'", והוא הפסוק שנאמר על הפרי שאכל אדם הראשון. ומה הקשר ביניהם? להמן היה הכל. הכל קיבלו את מרותו, ורק מרדכי לא רצה להכיר בו, והמן לא היה יכול לסבול זאת. אפשר שיהיה לאדם הכל בעולם, ורק "דבר אחד" אין בידו להשיג — וזהו עניינו של המן.

וכן אדם הראשון בגן עדן, היה לו הכל. הכל היה מותר לו, חוץ מעץ אחד. ובעץ עצמו לא היה שום פגם, אלא שהקב"ה לא רצה שיאכל ממנו. ומובא בהרבה ספרים ענין "קדש עצמך במותר לך" (יבמות כ.), שאף כשהדבר כשר, אין האדם מוכרח לקחת אותו.

והנראה בביאור הדבר, שכח זה היה בתוך אדם הראשון — הכח הדוחף את האדם לקחת את הדבר האחד שאינו ראוי לו. ואף אנו היינו חלק מכח זה. ונראה שאין צריך לזה ראיה; צא וראה היכן אנו עומדים בימינו. ולכן עלינו מוטל לתקן.

העוגה והכר

מעשה בישיבה ידועה, שערכה סעודה גדולה לכל מי שלמדו בה בעבר, במלון מכובד ובכל טוב. הגישו שם עוגה נאה ועליה תמונת הישיבה, והכל התפעלו ממנה. ואדם אחד דחה את העוגה מלפניו. שאל אותו חבירו: מדוע אינך אוכל? ענה לו: רצוני להתגבר על עצמי. אין שום דבר רע באכילת העוגה, ובפרט כשהיא טובה.

ובאותם ימים שמע אב אחד את בתו אומרת בטלפון: "סוף סוף אוכל לישון על כר". הוא לא הבין את דבריה, שהרי כרים יש בביתם די והותר. וכשסיימה את השיחה, שאל אותה על כך. אמרה לו: אמה של חברתי חולה, וחברתי ישנה לצידה בבית החולים בלי כר. רציתי להשתתף בצערה, ועל ידי שאעשה דבר שאינו מגיע לי — לישון בלי כר — לסייע לה שתצא מן המצב הזה עם אמה.

ולבסוף הוטב מצבה של אם חברתה, ושלחוה מבית החולים לביתה.

ומי היתה אותה בת? בתו של אותו אדם שדחה את העוגה. כי כל הבית עומד על הכח שיצר אביה. אדם המקדש את עצמו במותר לו ממשיך על עצמו שמירה, ולא על עצמו בלבד; והדאגה לזולת, והרגש לצערו, צומחת רק במקום כזה.

וזו העבודה שלנו כיום, בדור של פרסומות נאות לגלידות ולכל מיני תאוות, עד שהאדם רוצה לאכול את התמונה עצמה — לומר לעצמנו: "איני מוכרח לקחת את זה", כי זה

הדבר שיפריד ביני לבין הקב"ה, כמו שאירע לאדם הראשון.

מה מילא את הארץ

ומכאן אנו באים לענין המבול. כתוב (בראשית ו:יא): "ותמלא הארץ חמס", ופשוטו של "חמס" הוא גזל.

ויש לשאול: דלכאורה גזל אינו אלא לאו אחד, וכי בשביל לאו אחד מוחה הקב"ה את כל העולם?

וביאר המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שהקב"ה ברא את העולם לתכלית אחת — להיטיב. חסד גמור. לא היה חסר לו דבר, וברא את הכל כדי לתת לזולתו, וכל מה שברא נועד להמשיך באותה תכלית. וכשהתחילו בני אדם ליטול זה מזה, עשו את ההיפך הגמור ממה שבשבילו נברא העולם. ועוד פשט כתב בזה הנתיבות שלום זי"ע, שהעולם היה מלא גילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה.

ובתוך כל זה אומר הכתוב (בראשית ו:ח): "ונח מצא חן בעיני ה'". וראוי להתבונן: בתוך חרון אף כזה, כשכל העולם עמד להימחות, כיצד אדם אחד מוצא חן?

שיירי הנייר של הכורך

מסופר על צדיק גדול, שהיה יכול עוד בחייו לעלות לשמים וללמוד שם מפי הצדיקים. אחד מן הצדיקים שהיה הולך אליהם היה הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל.

פעם אחת הגיע לשם, וראה שאצל רבי שמעלקא יושב אדם שהוא מכירו: משה כורך הספרים, שכבר נפטר מן העולם. בני אדם היו מביאים אליו ספרים, והוא היה חותך את שולי הדפים כדי ליישרם, וזו היתה כל מלאכתו. אמר לו הצדיק: משה, כיצד הגעת לכאן? אמר לו רבי שמעלקא: אל תקרא לו משה, קרא לו ר' משה.

והשיב הכורך: כשהייתי חותך את הדפים, היו נופלות על השולחן רצועות קטנות של נייר — ריקות, שאינן אפילו חלק מן הדף. מעולם לא השלכתי אותן. הן היו חלק מספר, ויש בהן קדושה.

וכך אמרו חכמינו ז"ל במדרש (שמות רבה ב:ג): "אין הקדוש ברוך הוא נותן גדלה לאדם עד שבודקהו בדבר קטן".

שלשה דברים קטנים

נמצא לפי זה, שאף נח בוודאי נבדק בדברים קטנים, ויש לנו ללמוד מזה. ובאלו דברים נבדק?

אמרו חז"ל (עירובין סה:): "בשלשה דברים אדם ניכר: בכוסו, ובכיסו ובכעסו".

בכוסו. הכתוב מספר שלאחר המבול נשתכר נח. ואיך אפשר לומר דבר כזה על נח? וביאר הגר"א זצ"ל, שלאחר המבול נחלשו הכל. היין היה מלפני המבול, ונח שתה כפי שהיה רגיל לשתות תמיד, אלא שעתה היה חלוש, והיין גבר עליו. ומכאן ראיה, שבכל אותן השנים לא שתה אפילו פעם אחת יותר ממידתו. ומי שיכול לשמור על גבולו בזה, יכול לשמור עליו אף בעניני עריות.

בכעסו. מי שמיושב בדעתו, ואינו מתמלא חמה כשאומרים לו דבר, לא יבוא לעולם לידי שפיכות דמים.

ובכיסו. כי הממון קשור לעבודה זרה. אבל נח קיבל נבואה מפי הקב"ה בעצמו, ואצלו לא היה שום חשש של עבודה זרה.

אלו הם דברים קטנים, והדברים הקטנים הם המונעים אותנו מן העבירות הגדולות, ויוצרים כח השומר עלינו ואף על אחרים, והדבר משפיע על העולם כולו.

נח מצא את עצמו

וזהו עיקר הדבר שרציתי לבאר: "ונח מצא חן" — אותיות "חן" הן אותיות "נח".

כיום הכל עסוקים מאוד בחיפוש עצמם. רוצים אנו "להיות נוכחים", כלשון בני דורנו, וכולנו מבקשים למצוא את עצמנו באיזה דבר. ונח מצא את עצמו "בעיני ה'". וכיצד? זמן רב חשבתי על כך, עד שלא יכולתי להירדם.

והענין הוא אמון. הקב"ה סמך עליו ואמר לו: ממך אבנה דור חדש. ומדוע סמך עליו הקב"ה? כי הוא סמך על הקב"ה לגמרי. נאמר לו לבנות תיבה, ובנה — מאה ועשרים שנה, בתקוה שיתחילו בני אדם לשאול מה הוא עושה. הוא ביטל את עצמו למה שהחליט הקב"ה.

קל לנו לומר זאת, ואין זה קל לנו לעשות. לדעת, במצב שאין בו מה לעשות, שרק הקב"ה יכול לשנותו, ולומר: אתה יודע מה שאתה עושה. זהו בטחון בה'. ואז הקב"ה סומך על האדם — נותן לו את השליחות להיות כאן, לחזק אחרים, לומר מלה טובה. הקב"ה נותן, מפני שאנו נותנים.

וכתיב (תהלים קכא:ה) "ה' צלך" — הקב"ה הוא צלו של האדם. ואמר על זה הבעל שם הקדוש זי"ע: כשם שהאדם מתנהג עם הקב"ה, כך הקב"ה מתנהג עמו. כשאנו סומכים על הקב"ה ומאמינים בבני אדם — זו היא נתינה. והקב"ה מפקיד בידינו את העולם, כי העולם נברא כדי לתת, ואנו נותנים: נותנים אמון ומאמינים בזולת.

ועוד הוסיף הנתיבות שלום זי"ע: "בעיני ה'" — שנח שמר על עיניו, כי עיני האדם צריכות להישאר בקדושתן, ונקראות "עיני ה'". ומי ששומר על עיניו, שומר על הקשר שלו עם הקב"ה, ומוצא חן בעיני ה'.